

Heilbrigðisráðherra
Willum Þór Þórsson
hrn@hrn.is

Kópavogi 3. september 2024.

Efni: Umsögn Læknafélags Íslands vegna tveggja mála í samráðsgátt stjórnvalda, annars vegar mál S-153/2004, áform um lagasetningu, breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu, fækkun nefnda. Hins vegar mál S-170/2024, drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu og lögum um landlækni og lýðheilsu (niðurlagning hæfnisnefnda).

Læknafélag Íslands (LÍ) vísar til tveggja mála í samráðsgátt stjórnvalda, sem birtust 6. ágúst sl. annars vegar og í dag, 3. september hins vegar. Fyrri málið fjallar um þau áform heilbrigðisráðherra að leggja til breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu sem m.a. felst í því að leggja niður stöðunefnd lækna samkvæmt 36. gr. laga um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007 með síðari breytingum. Í samráðsgáttinni er áformum heilbrigðisráðherra lýst. Þar er einnig að finna mat á áhrifum slíkrar lagasetningar. Seinna málið, sem birtist í samráðsgáttinni í dag er kynning á drögum að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu og lögum um landlækni og lýðheilsu (niðurlagning hæfnisnefnda). Drög að frumvarpi því, sem boðað er í fyrri málinu eru því kynnt áður en umsagnartími um áformin rennur út.

Vegna þessara áforma og þess lagafrumvarps sem í framhaldinu er kynnt, vill LÍ koma eftirfarandi athugasemdum á framfæri, sem eiga jafnt við um bæði málin, þ.e. áformin og drögin að lagafrumvarpinu.

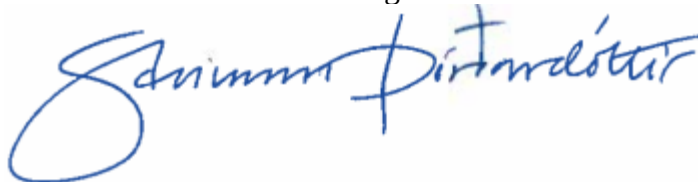
1. Tilgangur stöðunefndar lækna, eins og ákvæðið er nú, er að meta faglega hæfni umsækjenda um stöður framkvæmdastjóra lækninga og annarra stjórnenda lækninga á heilbrigðisstofnunum, sem ríkið rekur. Áður var verksvið stöðunefndar lækna víðtækara.
2. Ákvæði um stöðunefnd lækna hafa verið í lögum um heilbrigðisþjónustu frá því að lögin voru fyrst sett með lögum nr. 56/1973, eða í liðlega hálfa öld. LÍ telur reynsluna af störfum stöðunefndar lækna góða og að starf hennar hafi á hverjum tíma tryggt að í stjórnendastöður lækna hjá ríkinu hafi ætíð valist lækna, sem örugglega búa yfir nauðsynlegri faglegri hæfni til viðkomandi starfs.
3. Í 36. gr. laga um heilbrigðisþjónustu felst að **skyld** er að meta faglega hæfni umsækjenda um þessar tilgreindu stöður. LÍ telur mjög mikilvægt að fagleg hæfni umsækjenda um þær stöður, sem stöðunefnd lækna fjallar um, sé **ætíð** metin. Kosturinn við það að föst nefnd annist það mat er sá að þar með er tryggt að mat á faglegri hæfni er sambærilegt. Engin sambærileiki í mati er tryggður með ad hoc nefnd sem skipuð er sérstaklega fyrir hvert mál. LÍ telur þetta mjög mikilvægt atriði þegar kemur að mati á faglegri hæfni umsækjenda. Skylda til að meta faglega hæfni umsækjenda um þessar stöður getur tæpast talist draga úr sjálfstæði forstöðumanna við ráðningar í störf. Ekkert getur mælt gegn því að fagleg hæfni þess sem valinn er til þessara starfa sé hafin yfir vafa og tryggt með mati eins og stöðunefnd lækna framkvæmir. Engin aðför að sjálfstæði forstöðumanna felst í því.

4. Rétt er að benda á að stöðunefnd lækna er skipuð til þriggja ára í senn en ekki fimm, eins og sagt er í skjalinu *áform um lagasetningu*.
5. Af skjalinu um *áform um lagasetningu* segir: *Fáheyrt er að kveðið sé á um fastar ráðherraskipaðar hæfnisnefnd í lögum vegna umsókna um störf millistjórnenda stofnana ríkisins*. Lí getur ekki fallist á að yfirlæknar og framkvæmdastjórar lækninga séu *millistjórnendur*. Þessi hópur lækna er meðal æðstu stjórnenda hverrar heilbrigðisstofnunar. Vissulega hefur ákvæðum um fastar matsnefndir fækkað en þau eru þó til, sbr. t.d. ákvæði í III. kafla dómstólalaga nr. 50/2016. Þar eru ákvæði um fasta matsnefnd. Þar hefur ekki þótt við hæfi að skipa ad hoc nefnd í hvert sinn, væntanlega af sömu ástæðum og þeim sem hér er raktar, þ.e. til að tryggja sambærileika í mati á hæfni umsækjenda.
6. Ákvæði laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins nr. 70/1996 gera það ekki að **skyldu** að meta hæfni umsækjenda um störf hjá ríkinu heldur **heimila** hlutaðeigandi ráðherra eða stjórn að fela sérstakri hæfnisnefnd að meta hæfni umsækjenda um starf. Á þessu er talsverður munur. Skipun nefndarinnar er þá einnig í höndum þess sem ákveður að skipa hana og þess sem skipa á í starfið. Í því felst ekki sama hlutlægni og nú er tryggð með því að skipa stöðunefnd af lögbundnum tilnefningaraðilum til þriggja ára í senn.
7. Verði það niðurstaðan að leggja niður stöðunefnd lækna er með engum hætti tryggt að hæfni umsækjenda um stöður framkvæmdastjóra lækninga og annarra stjórnenda lækninga sé **alltaf** metin, eins og núverandi ákvæði tryggja. Það færi eftir **geðþóttu** ráðherra, stjórnar eða forstjóra heilbrigðisstofnunar hvort það verði gert. Það telur Lí vera mikla **afturför** varðandi ráðningar í þessi mikilvægu stjórnunarstörf í heilbrigðisþjónustu.

Lí telur eðlilegra að styrkja starf stöðunefndar lækna fremur en að leggja hana niður. Stuðningur við nefndina þarf m.a. að felast í því að greiða nefndarmönnum eðlilega þóknun fyrir þau mikilvægu störf sem hún sinnir. Fyrir liggur að núverandi þóknun til nefndarmanna er alltof lág, eins og Lí hefur þegar vakið athygli ráðherra á. Lí veit ekki betur en að kostnaður við ad hoc matsnefndir sé umtalsverður. Væri raunar fróðlegt að fá upplýsingar um kostnað við einstakar ad hoc matsnefndir og bera saman við árlegan kostnað af rekstri stöðunefndar lækna. Fyrir liggur að nefndarmenn í stöðunefnd lækna fá í störfum sínum þekkingu á því að meta hæfni lækna sem sækja um stjórnendastöður í heilbrigðisþjónustu. Sú þekking er að mati Lí heilbrigðisþjónustunni mjög mikilvæg og gagnleg. Þá þekkingu verður erfiðara að tryggja í ad hoc matsnefndum auk þess sem það er þá í sjálfsvaldi stjórnanda hverju sinni, þess sem einnig á að skipa eða ráða í stöðuna, hverja hann velur til starfa í nefndinni, eins og áður er vikið að.

Lí er því andsnúið þessari lagabreytingu hvað stöðunefnd lækna varðar en er að sjálfsögðu tilbúið til frekari viðræðna við heilbrigðisráðherra um þetta mál til að tryggja að ætíð séu hæfustu læknarnir ráðnir í stjórnendastöður hjá heilbrigðisstofnunum ríkisins.

Virðingarfyllt
f.h. Læknafélags Íslands

Steinunn Þórðardóttir, formaður.